

1 Aké sú podmienky na dosiahnutie rozvodu?

Manželstvo možno rozviesť na základe vzájomnej dohody manželov (v súdnom, správnom alebo notárskom konaní). V prípade, že nedošlo k vzájomnej dohode môže manželstvo rozviesť súd.

2 Aké sú dôvody na rozvod?

V súlade s článkom 373 občianskeho zákonníka možno manželstvo rozviesť v týchto prípadoch:

na základe vzájomnej dohody manželov;

ak sa vzťah manželov výrazne narušil a manželstvo ďalej nemôže fungovať;

na návrh jedného z manželov po faktickom zániku spolužitia v trvaní aspoň dva roky;

na návrh manžela, ktorého zdravotný stav neumožňuje zotrvanie v manželskom zväzku.

3 Aké sú právne dôsledky rozvodu, pokiaľ ide o:

3.1 osobné vzťahy medzi manželmi (napr. priezvisko)

manželský stav zanikne a obaja rozvedení manželia môžu znovu uzavrieť manželstvo;

po zániku manželstva rozvodom sa manželia môžu dohodnúť, že si ponechajú priezviská, ktoré používali počas manželstva. Ak sa nedospeje k dohode, súd môže v riadne odôvodnených prípadoch povoliť manželom, aby si ponechali priezviská, ktoré používali počas manželstva. Ak sa nedospeje k dohode a neexistuje ani rozhodnutie súdu, bývalí manželia sa vrátia k priezvisku, ktoré používali pred uzavretím manželstva.

3.2 rozdelenie majetku manželov

Rozvodom majetkový režim manželov zaniká odo dňa podania návrhu na rozvod. Manželia však môžu samostatne alebo spoločne (v prípade rozvodu na základe vzájomnej dohody) požiadať súd, ktorý ich rozvádza, aby vyhlásil zánik ich majetkového režimu odo dňa faktického zániku spolužitia.

Ak spoločný majetkový režim zanikne zánikom manželstva, bývalí manželia zostanú naďalej spoluvlastníkmi spoločného majetku, až kým sa neurčia ich príslušné podiely.

V rámci zrušenia majetkového spoločenstva manželov si každý z manželov prevezme svoj majetok a následne sa rozdelí spoločný majetok a vyrovnajú sa dlhy. Na tento účel sa majetkový podiel pripadajúci každému z manželov najskôr stanovuje na základe príspevku každého z manželov k nadobudnutiu spoločného majetku a k plneniu spoločných záväzkov. Pokiaľ sa nepreukáže inak, predpokladá sa, že manželia prispeli rovnakým dielom.

Bez ohľadu na akúkoľvek vyživovaciu povinnosť medzi bývalými manželmi a poskytnutie náhrady škody, manžel, ktorý nemá vinu na rozvode a ktorý v dôsledku zániku manželstva utrpel materiálne škody, môže požiadať manžela, ktorý rozvod zaviniel, o náhradu škody. Súd príslušný v rodinných veciach rozhodne o tejto žiadosti v rámci rozhodnutia o rozvode.

Po rozvode zanikne aj právo na vzájomné dedenie.

3.3 maloleté deti manželov

Po vydaní rozhodnutia o rozvode súd, ktorý je príslušný v rodinných veciach, rozhodne o vzťahu medzi rozvedenými rodičmi a maloletými deťmi. Spravidla majú manželia po rozvode **spoločné rodičovské práva a povinnosti voči deťom**. Súd príslušný v rodinných veciach stanoví **miesto bydliska** maloletého dieťaťa v domácnosti toho rodiča, s ktorým obvykle býva, zatiaľ čo rodič odlúčený od dieťaťa má právo na osobný styk s dieťaťom. Súd stanoví **príspevok** každého z rodičov na náklady spojené s výchovou, vzdelávaním, školskou dochádzkou a zabezpečením odbornej prípravy dieťaťa.

Ak sa okolnosti zmenia, súd, ktorý je príslušný v rodinných veciach, môže zmeniť opatrenia týkajúce sa práv a povinností rozvedených rodičov, pokiaľ ide o ich maloleté deti, ak o to požiada jeden z rodičov alebo iný rodinný príslušník, dieťa, orgán sociálno-právnej ochrany detí, verejná inštitúcia na ochranu detí alebo prokurátor.

3.4 vyživovaciu povinnosť voči druhému z manželov?

V dôsledku zániku manželstva zaniká vyživovacia povinnosť medzi manželmi. Bývalý manžel má nárok na výživné, ak je vo finančnej núdzi pre neschopnosť pracovať, ktorá vznikla pred uzavretím manželstva, počas manželstva alebo do jedného roka po rozvode (len za predpokladu, že táto neschopnosť je spôsobená skutočnosťami súvisiacimi s manželstvom).

Manžel, ktorý si žiada o výživné nemôže zároveň požadovať náhradu škody. Ak sa v rozhodnutí o rozvode uzná zavinenie len na strane manžela, ktorý je odporcom, manžel, ktorý je navrhovateľom, môže získať náhradu škody. Náhrada škody sa môže priznať len vtedy, ak manželstvo trvalo aspoň 20 rokov.

4 Čo znamená v praxi právny pojem „rozluka“?

V rumunskom práve neexistuje koncept „rozluky“, ale len „faktického zániku spolužitia“ a súdneho rozdelenia majetku. Ide o situáciu, ktorú je potrebné preukázať pred súdom. Faktický zánik spolužitia v trvaní aspoň dva roky, je dôvodom na vydanie súdneho rozhodnutia o rozvode.

5 Aké sú podmienky rozluky?

6 Aké sú právne dôsledky rozluky?

7 Čo znamená v praxi pojem „vyhlásenie manželstva za neplatné“ („anulovanie manželstva“)?

Manželstvo sa vyhlási za neplatné, ak sa nedodrží jedna z právnych požiadaviek týkajúcich sa uzavretia sobáša. Manželstvo možno vyhlásiť za neplatné len na základe rozhodnutia súdu. Rozhodnutie o neplatnosti manželstva má účinky do minulosti aj budúcnosti. Manželstvo sa považuje za neuskutočnené.

8 Aké sú podmienky anulovania manželstva?

Manželstvo možno vyhlásiť za neplatné pre porušenie ustanovení právnych predpisov týkajúcich sa uzavretia manželstva z týchto dôvodov:

manželstvo bolo uzavreté bez súhlasu;

manželstvo uzavreli osoby rovnakého pohlavia;

manželstvo uzavrela osoba, ktorá už bola zosobášená;

manželstvo bolo uzavreté medzi príbuznými v priamej línii alebo medzi príbuznými vo vedľajšej príbuzenskej línii až do štvrtého stupňa;

manželstvo uzavrela osoba s duševnou poruchou;

manželstvo bolo uzavreté bez súhlasu budúcich manželov alebo taký súhlas nebol vydaný v súlade s postupom, ktorý sa vyžaduje podľa zákona;

manželstvo bolo uzavreté maloletou osobou, ktorá nedosiahla vek 16 rokov;

manželstvo bolo uzavreté na iné účely ako na účely vytvorenia rodiny.

Relatívne dôvody na vyhlásenie manželstva za neplatné:

manželstvo uzavrelo 16 ročné maloleté dieťa na základe lekárskeho posudku, a to bez súhlasu rodiča/rodičov, ktorí sú zákonnými zástupcami dieťaťa, alebo bez povolenia osoby, ktorá vykonáva rodičovské práva a povinnosti;

vada súhlasu – omyl (pokiaľ ide o totožnosť druhého manžela), podvod alebo násilie;

manželstvo uzavrela osoba, ktorá dočasne nebola spôsobilá prijímať rozhodnutia;

manželstvo sa uzavrelo medzi osvojiteľom a maloletým dieťaťom, ktoré bolo jeho osvojencom.

9 Aké sú právne dôsledky anulovania manželstva?

Až do vydania konečného rozhodnutia súdu si manžel, ktorý v dobrej viere uzavrel neplatné manželstvo, zachováva stav manžela v platnom manželstve, a majetkové vzťahy medzi bývalými manželmi analogicky podliehajú ustanoveniam týkajúcim sa rozvodu.

Neplatnosť manželstva nemá vplyv na deti, ktoré si zachovávajú postavenie detí z manželstva. V otázke vzájomných práv a povinností rodičov a detí sa analogicky uplatňujú ustanovenia týkajúce sa rozvodu.

Rozhodnutie súdu o vyhlásení manželstva za neplatné je vykonateľné voči tretím stranám. Primerane sa uplatňujú ustanovenia týkajúce sa majetkového režimu manželov, verejnej povahy manželskej dohody a nevykonateľnosti manželskej dohody.

Neplatnosť manželstva nemožno vykonať voči tretej strane v súvislosti s aktom uzatvoreným jedným z manželov pred vyhlásením neplatnosti, pokiaľ sa nespĺnili náležitosti uverejnenia stanovené v právnych predpisoch v súvislosti s návrhom na vyhlásenie neplatnosti alebo ak tretia strana nebola inak informovaná o dôvodoch neplatnosti manželstva pred uzatvorením daného aktu.

10 Existujú alternatívne mimosúdne spôsoby riešenia otázok týkajúcich sa rozvodu bez toho, aby bolo potrebné sa obrátiť na súd?

Pred začatím súdneho konania možno dobrovoľne využiť mediáciu. Počas konania sú súdne orgány povinné informovať strany o možnosti a výhodách využitia mediácie.

Prostredníctvom mediácie možno vyriešiť nezhody medzi manželmi, ktoré sa týkajú pokračovania manželstva, výkonu rodičovských práv, stanovenia bydliska detí, príspevku rodičov na výživu detí a akékoľvek iné nezhody vyplývajúce zo vzťahu medzi manželmi v súvislosti s právami, ktoré im prislúchajú podľa zákona. Mediátor zabezpečí, aby výsledky mediácie neboli v rozpore s najlepšími záujmami dieťaťa a povzbudzuje rodičov, aby sa v prvom rade zameriavali na potreby dieťaťa a plnili si rodičovské povinnosti s cieľom zaistiť, aby rozluka alebo skutočný zánik spolužitia nenarušovali výchovu a vývoj dieťaťa.

Dohoda dosiahnutá mediáciou, ktorá obsahuje dohodu strán o výkone rodičovských práv a povinností, rodičovskom príspevku na výživu detí a stanovení bydliska detí, podlieha schváleniu súdu, ktorý je povinný overiť, či je táto dohoda v súlade so záujmami dieťaťa.

Ak manželia súhlasia s rozvodom a nemajú maloleté deti, ktoré sa narodili v manželstve alebo mimo neho alebo boli osvojené, matričný úradník alebo notár v mieste posledného zaregistrovaného spoločného bydliska manželov môže vyhlásiť zánik manželstva prostredníctvom dohody manželov a vydať im osvedčenie o rozvode.

Rozvod na základe vzájomnej dohody manželov môže vyhlásiť notár, a to aj v prípade, ak majú manželia maloleté deti, ktoré sa narodili v manželstve alebo mimo neho alebo boli osvojené, ak sa manželia dohodnú na všetkých otázkach týkajúcich sa priezvisk, výkonu rodičovských práv a povinností, bydliska detí, spôsobov udržiavania osobných vzťahov a príspevku rodičov na výdavky súvisiace s výchovou, vzdelávaním, školskou dochádzkou a odborným vzdelávaním detí.

11 Kde treba podať žiadosť (návrh) o rozvod / rozluku / anulovanie manželstva? Aké formálne náležitosti treba dodržať a aké doklady musím priložiť k žiadosti?

Návrh na rozvod manželstva sa podáva na **súd**.

Územne príslušným je súd v mieste posledného spoločného bydliska manželov. Ak manželia nemajú spoločné bydlisko alebo ak žiadny z manželov viac nebýva v mieste ich posledného spoločného bydliska, návrh sa podá na súde, ktorý je príslušný podľa miesta bydliska odporcu. Ak však odporca nemá bydlisko v Rumunsku a rumunské súdy sú príslušné podľa medzinárodných pravidiel, návrh sa predloží na súde, ktorý je príslušný podľa miesta bydliska navrhovateľa. Ak navrhovateľ ani odporca nemajú bydlisko v Rumunsku, účastníci konania sa môžu dohodnúť na podaní návrhu na rozvod na akomkoľvek súde v Rumunsku. Ak sa nedohodnú, návrh na rozvod sa predloží na súde 5. obvodu v Bukurešti.

Návrh na rozvod obsahuje okrem poznámok z predvolania mená maloletých detí. K návrhu je pripojený sobášny list, kópie rodných listov maloletých detí a, ak je to vhodné, dohoda manželov vyplývajúca z mediácie.

Ak je návrh na rozvod založený na dohode strán, musí byť podpísaný obidvomi manželmi alebo spoločným povereným zástupcom, ktorý bol splnomocnený osobitným osvedčením o plnej moci. Ak je poverený zástupca právnik, môže osvedčiť podpisy manželov v s súlade s právnymi predpismi.

Účastníci konania sa musia osobne dostaviť na súdy prvého stupňa, pokiaľ si niektorý z manželov neodpykáva trest odňatia slobody, nebráni mu v tom závažné ochorenie, neuplatňuje sa na neho súdny zákaz, nemá bydlisko v zahraničí alebo nie je v inej situácii, ktorá mu bráni dostaviť sa osobne. V týchto situáciách môže danú osobu zastupovať právnik, poverený zástupca alebo, ak je to vhodné, poručník alebo zákonný zástupca (*curator*). Ak je navrhovateľ v deň vypočutia na súde prvého stupňa neoprávnené neprítomný a dostaví sa len odporca, návrh sa zamietne ako nepodložený.

Rozvodový súd prijme rozhodnutie, pokiaľ ide o výkon rodičovských práv a povinností, príspevok rodičov na výdavky spojené s výchovou a vzdelávaním detí, bydlisko detí a právo rodičov na osobné vzťahy s deťmi aj v prípade, ak o to nebol požiadaný v návrhu na rozvod.

Zainteresovaná strana môže podať návrh na vyhlásenie manželstva za neplatné z absolútnych dôvodov. Návrh na neplatnosť manželstva je vo svojej povahe osobný a jeho účinok sa neprenáša na dedičov. Ak však bol predložený jedným z manželov, môže v návrhu pokračovať niektorý z jeho dedičov.

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie nákladov konania?

Právnu pomoc možno získať, ak sa splnia podmienky stanovené v mimoriadnom vládnom nariadení č. 51/2008 o právnej pomoci v občianskoprávných veciach v znení zákona č. 193/2008 (v znení neskorších zmien).

Právna pomoc sa môže udeliť oddelene alebo kumulatívne vo forme pomoci právnikovi; uhradenia poplatku pre znalca, prekladateľa alebo tlmočníka; uhradenia poplatku pre vykonávacieho úradníka a vo forme oslobodení, zliav alebo splátok alebo odložení úhrady zákonných poplatkov.

Osoby majú právo na plnú právnu pomoc, ak mali posledné dva mesiace pred podaním návrhu čistý mesačný príjem na jedného rodinného príslušníka menej ako 300 RON. Ak je príjem menej ako 600 RON, poskytujú sa právna pomoc v pomere 50 %. Právna pomoc úmerná potrebám žiadateľa môže byť takisto poskytnutá v ďalších situáciách, keď určité alebo odhadované náklady na konanie pravdepodobne obmedzia účinný prístup k spravodlivosti, napr. v dôsledku rozdielu medzi životnými nákladmi v členskom štáte, v ktorom navrhovateľ býva, a životnými nákladmi v Rumunsku.

13 Dá sa odvolať proti rozhodnutiu o rozvode manželstva / rozluke / anulovaní manželstva?

V novom občianskom súdnom poriadku predstavuje lehota na odvolanie proti rozsudku o rozvode 30 dní od vyhlásenia o rozsudku.

14 Čo musím urobiť pre to, aby bolo rozhodnutie o rozvode / rozluke / anulovaní manželstva, ktoré vydal súd iného členského štátu, uznané v tomto členskom štáte?

Platným právnym predpisom, pokiaľ ide o uznanie rozsudku o rozvoде, je nariadenie (ES) č. 2201/2003. S návrhom sa treba obrátiť na súd, ktorý je príslušný podľa miesta bydliska alebo pobytu odporcu v Rumunsku. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe, s návrhom sa treba obrátiť na súd, ktorý je príslušný podľa miesta bydliska alebo pobytu navrhovateľa.

15 Na ktorý súd sa mám obrátiť, ak sa chcem odvolať proti uznaniu rozhodnutia o rozvoде / rozluke / anulovaní manželstva, ktorý vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Proti rozhodnutiu o uznaní rozvođu je možné odvolať sa podaním návrhu na miestne príslušný odvolací súd alebo na Najvyšší kasačný súd.

16 Aké rozvodové právo uplatňuje súd v rozvodovom konaní medzi manželmi, ktorí nemajú bydlisko v tomto členskom štáte, alebo ktorí majú inú štátnu príslušnosť?

Na určenie rozhodného práva pre medzinárodné súkromnoprávne vzťahy rumunský súd uplatní *nariadenie Rady (EÚ) č. 1259/2010 z 20. decembra 2010*, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluke alebo článok 2957 a nasledujúce články občianskeho zákonníka. Manželia si môžu zvoliť právo štátu, v ktorom majú obvyklý pobyt alebo v ktorom mali posledný obvyklý spoločný pobyt (ak tam aspoň jeden z nich býva v deň dohody o zvolení si rozhodného práva), právo štátu, ktorého je jeden z manželov občanom, právo štátu, v ktorom manželia bývali najmenej tri roky alebo rumunské právo.

Ak si manželia právo nezvolili, rozhodným právom je právo štátu, v ktorom majú obvyklý spoločný pobyt alebo ak ho nemajú, právo štátu, v ktorom manželia mali posledný spoločný obvyklý pobyt (ak najmenej jeden z manželov má aj naďalej obvyklý pobyt v danom štáte v deň podania návrhu na rozvod); ak jeden z manželov nemá obvyklý pobyt, uplatňuje sa právo štátu, ktorého boli obidvaja občanmi v deň podania návrhu na rozvod; alebo ak majú manželia rozdielne občianstva, právo štátu, v ktorom mali posledné spoločné občianstvo (ak najmenej jeden z nich má aj naďalej toto občianstvo v deň podania návrhu na rozvod). Vo všetkých ostatných situáciách sa uplatňuje rumunské právo.

Posledná aktualizácia: 03/12/2015

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.